

Concept Verwerkersovereenkomst Software [Navigatie/Operationele Informatie Voorziening]

Projectnummer: P23-117

Contractnummer: [...].

De ondergetekenden:

1. De Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland, publiekrechtelijk rechtspersoon, gevestigd aan de Vosselmanstraat 203, 7311 CL te Apeldoorn, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door drs. D.G.L. Kransen, Algemeen Directeur, hierna te noemen de 'VNOG' of 'Opdrachtgever'

en

2. [volledige naam en rechtsvorm contractant], (statutair) gevestigd te [plaats], te dezen vertegenwoordigd door (en) [naam ondertekenaar]
hierna te noemen: Opdrachtnemer,

hierna gezamenlijk te noemen: Partijen;

OVERWEGENDE DAT:

- voor zover Opdrachtnemer Persoonsgegevens Verwerkt ten behoeve van Opdrachtgever in het kader van de Overeenkomst, kwalificeert Opdrachtgever als Verwerkingsverantwoordelijke voor de Verwerking van Persoonsgegevens en Opdrachtnemer als Verwerker;
- Partijen in deze Verwerkersovereenkomst, zoals bedoeld in artikel 28, derde lid, van de Verordening, hun afspraken over de Verwerking van Persoonsgegevens door Opdrachtnemer wensen vast te leggen.

KOMEN OVEREEN:

Artikel 1. Begrippen

In deze Verwerkersovereenkomst wordt een aantal begrippen met een beginhoofdletter gebruikt. Aan deze begrippen komt de betekenis toe die hieraan wordt gegeven in de ARBIT-2022 of de Verordening, met dien verstande dat een aantal begrippen op de Verwerkersovereenkomst zijn toegespitst. Aldus en in aanvulling daarop wordt onder de volgende begrippen, ongeacht of ze in meervoud of enkelvoud, of als werkwoord of zelfstandig naamwoord worden gebruikt, in deze Verwerkersovereenkomst verstaan:

- 1.1 ARBIT-2022: Algemene Rijksvoorwaarden voor IT-overeenkomsten 2022.
 - 1.2 Betrokkene: degene op wie een Persoonsgegeven betrekking heeft.
 - 1.3 EER: Europese Economische Ruimte, zijnde alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland.
 - 1.4 Inbreuk in verband met Persoonsgegevens: een inbreuk op de beveiliging die per ongeluk of op onrechtmatige wijze leidt tot de vernietiging, het verlies, de wijziging of de ongeoorloofde verstrekking van of de ongeoorloofde toegang tot doorgezonden, opgeslagen of anderszins Verwerkte gegevens.
 - 1.5 Ontvanger: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan, al dan niet een derde, aan wie/waaraan de Persoonsgegevens worden
- Verwerkersovereenkomst ARBIT-2022 (formulier VNOG versie oktober 2022)

verstrekt. Overheidsinstanties die mogelijk Persoonsgegevens ontvangen in het kader van een bijzonder onderzoek overeenkomstig het Unierecht of het lidstatelijke recht gelden echter niet als Ontvangers; de Verwerking van die gegevens door die overheidsinstanties strookt met de gegevensbeschermingsregels die op het betreffende verwerkingsdoel van toepassing zijn.

- 1.6 Overeenkomst: de overeenkomst tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer [titel] van [datum], met kenmerk [kenmerk].
- 1.7 Persoonsgegevens: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon, die Opdrachtnemer in het kader van de Overeenkomst ten behoeve van Opdrachtgever Verwerkt.
- 1.8 Toeziethoudende autoriteit: een door een lidstaat ingevolge artikel 51 van de Verordening ingestelde onafhankelijke overheidsinstantie.
- 1.9 Verordening: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van de Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).
- 1.10 Verwerker: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de Verwerkingsverantwoordelijke Persoonsgegevens Verwerkt.
- 1.11 Verwerkersovereenkomst: deze overeenkomst inclusief overwegingen en bijbehorende bijlagen.
- 1.12 Verwerking: een bewerking of een geheel van bewerkingen in het kader van de Overeenkomst met betrekking tot Persoonsgegevens, of een geheel van Persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

Artikel 2. Voorwerp van deze Verwerkersovereenkomst

- 2.1 Deze Verwerkersovereenkomst regelt de Verwerking door Opdrachtnemer in het kader van de Overeenkomst en is onlosmakelijk verbonden met de Overeenkomst.
- 2.2 De aard en het doel van de Verwerking, het soort Persoonsgegevens en de categorieën van Persoonsgegevens, Betrokkenen en Ontvangers zijn in Bijlage 1 omschreven.
- 2.3 Opdrachtnemer garandeert de toepassing van passende technische en organisatorische maatregelen, opdat de Verwerking aan de vereisten van de Verordening voldoet en de bescherming van de rechten van de Betrokkene is gewaarborgd.
- 2.4 Opdrachtnemer garandeert te voldoen aan de vereisten van de toepasselijke wet- en regelgeving betreffende de Verwerking.

Artikel 3. Inwerkingtreding en duur

- 3.1 Deze Verwerkersovereenkomst treedt in werking op het moment waarop deze door Partijen is ondertekend.
- 3.2 Deze Verwerkersovereenkomst eindigt voor zover en nadat Opdrachtnemer alle Persoonsgegevens heeft gewist, terugbezorgd en bestaande kopieën heeft verwijderd met inachtneming van artikel 10 van deze Verwerkersovereenkomst.
- 3.3 Deze Verwerkersovereenkomst is niet tussentijds opzegbaar.

Artikel 4. Omvang verwerkingsbevoegdheid Opdrachtnemer

- 4.1 Opdrachtnemer Verwerkt de Persoonsgegevens uitsluitend in opdracht en op basis van schriftelijke instructies van Opdrachtgever, tenzij een op Opdrachtnemer van toepassing zijnde wettelijk voorschrift hem tot Verwerking verplicht. In dat geval stelt Opdrachtnemer Opdrachtgever voorafgaand aan de Verwerking in kennis van dat wettelijk voorschrift, tenzij dat wettelijk voorschrift deze kennisgeving om gewichtige redenen van algemeen belang verbiedt.
- 4.2 Opdrachtnemer heeft geen zeggenschap over het doel van en de middelen voor de Verwerking als bedoeld in de Verordening.

Artikel 5. Beveiliging van de Verwerking

- 5.1 Onverminderd artikel 2.3 van deze Verwerkersovereenkomst treft Opdrachtnemer de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zoals beschreven in Bijlage 2.
- 5.2 Partijen erkennen dat het waarborgen van een passend beveiligingsniveau voortdurend kan dwingen tot het treffen van aanvullende beveiligingsmaatregelen. Opdrachtnemer waarborgt een op het risico afgestemd beveiligingsniveau.
- 5.3 Indien en voor zover Opdrachtgever daarom uitdrukkelijk schriftelijk verzoekt, zal Opdrachtnemer aanvullende maatregelen treffen met het oog op de beveiliging van de Persoonsgegevens.
- 5.4 Opdrachtnemer Verwerkt Persoonsgegevens niet buiten de EER, tenzij hij daarvoor uitdrukkelijk schriftelijk toestemming, zo nodig voorzien van nadere voorwaarden, heeft verkregen van Opdrachtgever en behoudens afwijkende wettelijke verplichtingen.
- 5.5 Opdrachtnemer informeert Opdrachtgever zonder onredelijke vertraging zodra hij kennis heeft genomen van onrechtmatige Verwerkingen van Persoonsgegevens of inbreuken op beveiligingsmaatregelen zoals genoemd in het eerste en tweede lid.
- 5.6 Opdrachtnemer verleent Opdrachtgever bijstand bij het doen nakomen van de verplichtingen uit hoofde van de artikelen 32 tot en met 36 van de Verordening.

Artikel 6. Geheimhouding door Personeel van Opdrachtnemer

- 6.1 De Persoonsgegevens hebben een vertrouwelijk karakter als bedoeld in artikel 17.1 van de ARBIT-2022.
- 6.2 Opdrachtnemer waarborgt dat zijn Personeel zich ertoe heeft verbonden vertrouwelijkheid in acht te nemen als bedoeld in artikel 17.2 van de ARBIT-2022.

Artikel 7. Subverwerker

Wanneer Opdrachtnemer, met inachtneming van het bepaalde in artikel 23 van de ARBIT-2022, een andere Verwerker inschakelt om ten behoeve van Opdrachtgever verwerkingsactiviteiten te verrichten, worden aan deze andere Verwerker bij een overeenkomst dezelfde verplichtingen inzake gegevensbescherming opgelegd als die welke in deze Verwerkersovereenkomst zijn opgenomen.

Artikel 8. Bijstand vanwege rechten van Betrokkene

- 8.1 Voor zover mogelijk en rekening houdend met de aard van de Verwerking door middel van passende technische en organisatorische maatregelen, verleent Opdrachtnemer Opdrachtgever bijstand bij het vervullen van diens plicht om verzoeken om uitoefening van de in hoofdstuk III van de Verordening vastgelegde rechten van de Betrokkene te beantwoorden.

- 8.2 Partijen dragen elk de door henzelf in verband met de in het eerste lid te maken kosten.

Artikel 9. Inbreuk in verband met Persoonsgegevens

- 9.1 Opdrachtnemer informeert Opdrachtgever zonder onredelijke vertraging, zodra hij kennis heeft genomen van een Inbreuk in verband met Persoonsgegevens, overeenkomstig de afspraken zoals vastgelegd in Bijlage 3.
- 9.2 Opdrachtnemer informeert Opdrachtgever ook na een melding op grond van het eerste lid over ontwikkelingen betreffende de Inbreuk in verband met Persoonsgegevens.
- 9.3 Partijen dragen elk de door henzelf in verband met de melding aan de bevoegde Toezichthoudende autoriteit en Betrokkene te maken kosten.

Artikel 10. Terugbezorgen of wissen Persoonsgegevens

- 10.1 Na afloop van de Overeenkomst, of zoveel eerder als overeengekomen, draagt Opdrachtnemer er zorg voor dat hij, naar gelang de keuze van Opdrachtgever, alle Persoonsgegevens wist of terugbezorgt aan Opdrachtgever en bestaande kopieën verwijdert, tenzij opslag van de Persoonsgegevens op basis van een wettelijk voorschrift verplicht is.
- 10.2 Partijen kunnen voor afzonderlijke of categorieën Persoonsgegevens bewaartermijnen overeenkomen. Na afloop van de overeengekomen bewaartermijn draagt Opdrachtnemer zorg voor het wissen of terugbezorgen en het verwijderen van kopieën van de betreffende Persoonsgegevens, tenzij opslag van deze Persoonsgegevens op basis van een wettelijk voorschrift verplicht is.

Artikel 11. Informatieverplichting en audit

Om aan te tonen dat de verplichtingen uit deze Verwerkersovereenkomst door Opdrachtnemer zijn en worden nagekomen kan Opdrachtgever overeenkomstig artikel 5 van de ARBIT-2022 Opdrachtnemer om informatie verzoeken of een audit laten uitvoeren.

Ondertekening

Voor akkoord:

Gezien intern opdrachtgever:

Naam functionaris

Paraaf:

Apeldoorn, datum:

Gezien namens Privacy:

Naam functionaris:

Paraaf:

Apeldoorn, datum:

Gezien namens Inkoop:

Verwerkersovereenkomst ARBIT-2022 (formulier VNOG versie oktober 2022)

Naam functionaris:

Paraaf:

Apeldoorn, datum:

Aldus op de laatste van de twee hierna genoemde data overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

De Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland, namens deze,

VNOG, functienaam:

Naam Functionaris

Apeldoorn. Datum:

Handtekening:

Opdrachtnemer [naam], namens deze

Opdrachtnemer, functienaam:

Naam Functionaris

Plaats. Datum:

Handtekening:

Bijlage 1. De Verwerking van Persoonsgegevens

In deze bijlage moet in ieder geval het volgende worden gespecificeerd:

Overzicht Verwerkingen

Het onderwerp/aard en doel van de Verwerking	
Het soort Persoonsgegevens	
Beschrijving categorieën Persoonsgegevens	
Beschrijving categorieën Betrokkenen	
Beschrijving categorieën Ontvangers van Persoonsgegevens	
Locatie Verwerking Persoonsgegevens	
.....	

Subverwerker(s)

Naam en contactgegevens subverwerker	
Nummer handelsregister van subverwerker	
Het onderwerp/aard en doel van de Verwerking	
Het soort Persoonsgegevens	
Beschrijving categorieën van Persoonsgegevens	
Beschrijving categorieën Betrokkenen	
Beschrijving categorieën Ontvangers van Persoonsgegevens	
Locatie Verwerking Persoonsgegevens	
.....	

Voor de inhoud van deze bijlage kan onder meer gebruik worden gemaakt van de registratie die de Verwerkingsverantwoordelijke op grond van artikel 30 van de Verordening dient aan te houden.

Bijlage 2. Passende technische en organisatorische maatregelen

In deze bijlage moeten de normen en maatregelen die Opdrachtnemer in het kader van de beveiliging van de Verwerking moet hanteren respectievelijk treffen worden gespecificeerd. Hiervoor kan worden verwezen naar documenten waarin normen en maatregelen zijn vastgelegd, zoals in voorkomend geval het programma van eisen of de offerteaanvraag.

Naast onderstaande maatregelen dienen er afspraken te worden gemaakt over het melden van security incidenten aan de VNOG. Met name in het kader van de meldplicht datalekken. De VNOG wil periodiek op de hoogte gebracht worden van voorgevallen beveiligingsincidenten en direct indien het een ernstig beveiligingsincident betreft. Een datalek valt onder een ernstig beveiligingsincident.

Bij voorkeur is de leverancier ("(sub)Verwerker") ISO27001 en/of NEN7510 gecertificeerd en/of kan jaarlijks een ISAE3402/TPM-verklaring overleggen. Minimaal dient de leverancier ("(sub)Verwerker") onderstaande maatregelen aantoonbaar te hebben getroffen*:

- De leverancier gaat bewust om met informatiebeveiliging. De leverancier beschikt hiertoe onder andere over een actueel informatiebeveiligingsbeleid, niet ouder dan 2 jaar.
- Het beleid voor informatiebeveiliging behoort met geplande tussenpozen of als zich significante veranderingen voordoen, te worden beoordeeld om te waarborgen dat het voortdurend passend, adequaat en doeltreffend is.
- Alle verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging behoren te worden gedefinieerd en toegewezen.
- Het aantal gebruikers met administrator bevoegdheden (in de relevante toepassingen) is beperkt en in overeenstemming met functieniveau en verantwoordelijkheden.
- Er bestaat functiescheiding tussen medewerkers die wijzigingen ontwikkelen en medewerkers die deze in productie zetten. Dit reflecteert zich in de autorisaties binnen de productieomgeving.
- Verificatie van de achtergrond van alle kandidaten voor een dienstverband behoort te worden uitgevoerd in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving en ethische overwegingen en behoort in verhouding te staan tot de bedrijfseisen, de classificatie.
- De directie behoort van alle medewerkers en contractanten te eisen dat ze informatiebeveiliging toepassen in overeenstemming met de vastgestelde beleidsregels en procedures van de organisatie.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") beschikt over een vorm van compatibiliteit voor SSO (Single Sign On) tegen onze infrastructuur, indien dit niet mogelijk is zal er een vorm van MFA (Multi Factor Authenticatie) afgedwongen moeten worden.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") beschikt over een procedure die waarborgt dat gebruikersaccounts (tijdig) worden geblokkeerd en/of verwijderd bij uitdiensttreding.
- Media behoren op een veilige en beveiligde manier te worden verwijderd als ze niet langer nodig zijn, overeenkomstig formele procedures.
- Media die informatie bevatten, behoren te worden beschermd tegen onbevoegde toegang, misbruik of corruptie tijdens transport.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") heeft inzicht in op welke manieren toegang kan worden verkregen tot de data, buiten de toepassing om. Bijvoorbeeld via ODBC-koppelingen of DBA onderhoudswerkzaamheden op de database.
- Autorisaties op het netwerk en bedrijfs-kritische toepassingen worden periodiek gecontroleerd op juistheid.
- Toegang tot de programmabroncode behoort te worden beperkt.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") heeft fysieke maatregelen getroffen om haar informatiesystemen te beveiligen tegen ongeautoriseerde toegang. Het aantal

* De CISO van De VNOG bepaalt welke beveiligingsmaatregelen uit de lijst van toepassing zijn. Verwerkersovereenkomst ARBIT-2022 (formulier VNOG versie oktober 2022)

medewerkers met toegang tot de serverruimte is beperkt en in overeenstemming met functieniveau en verantwoordelijkheden.

- Apparatuur behoort correct te worden onderhouden om de continue beschikbaarheid en integriteit ervan te waarborgen.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") beschikt over een formeel ChangeManagement proces, zodat wordt gewaarborgd dat alleen geautoriseerde en geteste wijzigingen in productie worden genomen. Dit is vastgelegd in een procedure.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") heeft maatregelen getroffen om te voorkomen dat computervirussen en/of wormen het bedrijfsnetwerk en de systemen infecteren.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") beschikt over een back-up en restore procedure om te waarborgen dat er, met het oog op eventuele calamiteiten, actuele back-ups van zowel programmabestanden als gegevensbestanden beschikbaar zijn.
- De leverancier ("(sub)Verwerker") bewaart back-up tapes op een externe locatie.
- Ter bescherming van het informatietransport, dat via alle soorten communicatiefaciliteiten verloopt, behoren formele beleidsregels, procedures en beheersmaatregelen voor transport van kracht te zijn.
- Overeenkomsten behoren betrekking te hebben op het beveiligd transporteren van bedrijfsinformatie tussen de "Verwerkingsverantwoordelijke" en de "(sub)Verwerker".
- Informatie die is opgenomen in elektronische berichten behoort passend te zijn beschermd.
- Informatie die deel uitmaakt van transacties van toepassingen behoort te worden beschermd ter voorkoming van onvolledige overdracht, foutieve routing, onbevoegd wijzigen van berichten, onbevoegd openbaar maken, onbevoegd vermenigvuldigen of afspelen.
- Voor het ontwikkelen van software en systemen behoren regels te worden vastgesteld en op ontwikkelactiviteiten binnen de organisatie te worden toegepast.
- Er wordt gewaarborgd dat het ontwerp aansluit op de gewenste functionaliteiten.

Bijlage 3: Afspraken betreffende Inbreuken in verband met Persoonsgegevens (waaronder datalekken)

In deze bijlage moeten de afspraken over hoe Opdrachtnemer Opdrachtgever over Inbreuken in verband met Persoonsgegevens gaat informeren worden gespecificeerd.

1. In het geval van beveiligingsincidenten dient zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 24 uur, de VNOG daarover geïnformeerd te worden. Het beveiligingsincident wordt via de e-mail verstuurd aan: servicedesk@vnog.nl en tevens aan security@vnog.nl.
2. In het geval van een datalek dient de mail in CC verstuurd te worden aan privacy@vnog.nl
3. In de e-mail dient u zo concreet en volledig mogelijk het volgende aan te geven:
 - Datum, plaats en tijdstip van de constatering van de (vermoedelijke) Inbreuk in verband met Persoonsgegevens
 - Aard van de Inbreuk in verband met Persoonsgegevens (mogelijke) reden van het incident
 - De Persoonsgegevens en Betrokkene
 - Waarschijnlijke gevolgen van de Inbreuk in verband met Persoonsgegevens
 - Eventueel logbestand(en)
 - Maatregelen die Opdrachtnemer heeft voorgesteld of genomen om de Inbreuk in verband met Persoonsgegevens aan te pakken, waaronder, in voorkomend geval, de maatregelen ter beperking van de eventuele nadelige gevolgen daarvan
 - Uw contactgegevens om u te benaderen voor nader onderzoek
4. In geval van een ernstig beveiligingsincident of datalek dient tevens direct telefonisch contact opgenomen te worden met de VNOG servicedesk via **088-3104333**
5. Als de VNOG een verzoek tot verwijdering van privacygegevens van "Betrokkene" krijgt, dan stuurt de VNOG vervolgens het verzoek door aan de "Verwerker" om de betreffende gegevens uit haar informatiesyste(e)m(en) te verwijderen. Dit is indien mogelijk inclusief back-up!

De "Verwerker" dient het verzoek zo spoedig mogelijk, doch binnen 72 uur, uit te voeren en dient hiervan een bevestiging middels e-mail aan de VNOG te sturen via privacy@vnog.nl

De Functionaris Gegevensbescherming houdt een register bij van alle verwijderingsverzoeken van "Betrokkenen".
6. Als "Betrokkene" een vraag of een klacht heeft inzake de verwerking van persoonsgegevens door "Verwerkers", dan zal de VNOG de betreffende "Verwerker" hierover middels e-mail informeren. De "Verwerker" dient zo spoedig mogelijk, doch binnen 24 uur na binnenkomst van de melding (met uitzondering van weekenden en/of officiële feestdagen), te reageren via e-mailadres privacy@vnog.nl

Afhankelijk van de reactie zal de Functionaris Gegevensbescherming contact opnemen met de klachtencoördinator van de VNOG voor opvolging. De Functionaris Gegevensbescherming houdt een register bij van alle klachten door "Betrokkenen".